

Natura 2000 fenntartási terv

Bélmegyeri Fáspuszta kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUKM20013)

**Készítette:
Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság**

**Partner:
CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület**

2016

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUKM20013 Bélmegyeri Fás-pusztá kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUKM20013 Bélmegyeri Fás-pusztá Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, a földművelésügyi miniszter megbízásából, jóváhagyta:

Dr. Rácz András

környezetügyért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2018. május 2.

Tartalomjegyzék

1. A terület azonosító adatai	1
1.1. Név	1
1.2. Azonosító kód	1
1.3. Kiterjedés	1
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	1
1.5. Érintett települések	1
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	2
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	2
2. Veszélyeztető tényezők	2
3. Kezelési feladatok meghatározása	7
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	7
3.2. Kezelési javaslatok.....	7
3.2.1. Élőhelyek kezelése	8
3.2.1.1. Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok.....	8
3.2.1.2. Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok	8
3.2.1.2.1. KE1 kezelési egység.....	8
3.2.1.2.2. KE2 kezelési egység.....	11
3.2.1.2.3. KE3 kezelési egység.....	14
3.2.1.2.4. KE4 kezelési egység.....	17
3.2.1.2.5. KE5 kezelési egység.....	20
3.2.1.2.6. KE6 kezelési egység.....	23
3.2.1.2.7. KE7 kezelési egység.....	26
3.2.2. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés	29
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	29
3.2.4. Kutatás, monitorozás	29
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében.....	29
3.3.1. Agrártámogatások	29
3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer	29
3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer.....	31
3.3.2. Pályázati források.....	32
3.3.3. Egyéb.....	32
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	32
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	32
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	33
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	33

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Bélmegyeri Fáspuszta kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület.
A tervezési terület áttekintő térképét az 1. számú térkép melléklet tartalmazza.

1.2. Azonosító kód

HUKM20013

1.3. Kiterjedés

652,46 ha

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok és fajok a hivatalos Natura 2000 adatbázis (Standard Data Form, SDF) 2015-ös állapota alapján kerülnek felsorolásra. Az adatbázis megtalálható a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóságon.

Élőhelyek:

Élőhelytípus neve	Élőhelytípus kódja
Pannon szikes sztyeppék és mocsarak*	1530
Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>)	91F0
Euro-szibériai erdőssztyeppölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.)*	9110
Síksági pannon löszgyepek*	6250

*kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípus

Állatfajok:

Faj neve	Faj kódja
Nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>)	4035
Magyar tavaszi fésűsbagoly (<i>Dioszeghyana schmidtii</i>)	4032
Nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>)	1088
Sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>)	1074
Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)	1083
Nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)	1308
Hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>)	1307
Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>)	1321

1.5. Érintett települések

Békés megye:
Bélmegyer

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Átfedő Natura 2000 terület: nincs

Országos jelentőségű védett természeti területek: Körös-Maros Nemzeti Park (KMNP) Bélmegyeri Fáspuszta – 642 ha, az átfedő terület nagysága 642 ha; védetté nyilvánító jogszabály száma: 3/1997. (I.8.) KTM rendelet

Országos Ökológiai Hálózattal való érintettség: 639,5 ha magterület, 8,2 ha puffer terület.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

- Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény
- Békés megye területrendezési terve (11/2012. (VI.27.) önkormányzati rendelettel módosított 15/2005. (X.7.) KT. sz. rendelet)
- A tervezési területen az alábbi települések rendelkeznek hatályos, elfogadott településrendezési tervvel és Helyi Építési Szabályzattal:

Békés megye:

Bélmegyer településrendezési terve: 11/2014. (VIII.29.) rend.

- A vadgazdálkodási üzemtervek az alábbiak:
Bélmegyeri Földtulajdonosok Vadgazdálkodó Vadásztársasága (04-956510-1-4-1) vadgazdálkodási üzemterve, Érvényesség: 2017
- Országos vízgyűjtő-gazdálkodási terv (1155/2016. (III.31.) Korm. határozat)
- A tervezési területre a 2-13 Kettős-Körös alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve vonatkozik.
- Fajvédelmi terv: nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) KvVM TvH, 2004.
- A tervezési területen halgazdálkodási terv nincs érvényben.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód (új)	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H=nagy, M=közepes, L=kicsi)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A03.03	Kaszálás felhagyása/hiánya	L	5	pannon szikes sztyepppek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) A kaszálás hiánya az élőhelyek avarosodásához vezet, a gyepek gyomosodnak, cserjésednek, átalakul a fajkészlet, az inváziós

				fajok könnyebben terjednek.
A04.03	Pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya	M	20	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) A legeltetés hiányában az élőhelyek degradálódnak, gyomosodnak, cserjésednek, átalakul a fajkészletük, az inváziós fajok könnyebben terjednek.
A07	Biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata	H	18	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250), nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>) A vegyszerek használata az élőhelyek gyomosodását, az ott előforduló fajok esetleges pusztulását okozza.
A08	Trágyázás	M	18	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) A trágyázás a túlzott szerves anyag terhelés révén az élőhelyek gyomosodását okozza.
B02.04	Lábonálló és/vagy elfekvő holt faanyag eltávolítása	L	12	keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), hegyesorru denevér (<i>Myotis blythii</i>)

				A holtfa eltávolítása az erdők természetességének csökkenését eredményezi, illetve a nagy hőscincér, a nagy szarvasbogár, a nyugati pisedenevér és a hegyesorrú denevér számára alkalmas élőhelyek megszűnését jelenti.
E03	Szemét, hulladék	L	1	pannon szikes sztyeppek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmus minoris</i>) (91F0), euro-szibériai erdőssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.) (91I0) Az illegális hulladéklerakás az élőhelyek degradációját, gyomosodását okozza.
I01	Idegenhonos inváziós fajok jelenléte	H	42	pannon szikes sztyeppek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmus minoris</i>) (91F0), euro-szibériai erdőssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.) (91I0) Az inváziós fajok átalakítják az élőhelyek

				szerkezetét, agresszív terjedésükkel kiszorítják az őshonos fajokat.
I02	Problémát jelentő őshonos fajok	M	30	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250), nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>) Egyes őshonos fajok (pl. nád, kökény) kezelés (kaszálás, legeltetés) hiányában elterjedhetnek, ezzel a gyepes élőhelyek szerkezetét átalakítva, a fajok számára alkalmas élőhelyek kiterjedését csökkentve.
J02.05	Hidrológiai viszonyok módosítása	H	100	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), euro-szibériai erdőssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.) (91I0) Az élőhelyek szerkezete megfelelő vízellátottság hiányában átalakul, a fajkészlet megváltozik, csökken az élőhelyek természetessége.

A tervezési területre kívülről ható veszélyeztető tényezők:

Kód (új)	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H=nagy, M=közepes, L=kicsi)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A07	Biocid	H	50	pannon szikes sztyepek és

	termékek, hormonok, kemikáliák használata			mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250), nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>) A vegyszerek használata az élőhelyek gyomosodását, az ott előforduló fajok esetleges pusztulását okozza.
A08	Trágyázás	M	20	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250) A trágyázás a túlzott szerves anyag terhelés révén az élőhelyek gyomosodását okozza.
I01	Idegenhonos inváziós fajok jelenléte	H	30	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), euro-szibériai erdőssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus spp.</i>) (91I0) Az inváziós fajok átalakítják az élőhelyek szerkezetét, agresszív terjedésükkel kiszorítják az őshonos fajokat.
I02	Problémát jelentő őshonos fajok	M	10	pannon szikes sztyepek és mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250), nagy szikibagoly (<i>Gortyna borelii lunata</i>) Egyes őshonos fajok (pl. nád, kökény) kezelés (kaszálás, legeltetés) hiányában elterjedhetnek, ezzel a gyepes élőhelyek szerkezetét átalakítva, a fajok számára alkalmas élőhelyek kiterjedését csökkentve.
J02.05	Hidrológiai	H	100	pannon szikes sztyepek és

	viszonyok módosítása			<p>mocsarak (1530), síksági pannon löszgyepek (6250), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), euro-szibériai erdőssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.) (91I0)</p> <p>Az élőhelyek szerkezete megfelelő vízellátottság hiányában átalakul, a fajkészlet megváltozik, csökken az élőhelyek természetessége.</p>
--	-------------------------	--	--	--

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A területen a fő célkitűzés a jelölő élőhelytípusok, így a pannon szikes sztyeppék és mocsarak, síksági pannon löszgyepek, euro-szibériai erdőssztyeptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) megőrzése és természetességének növelése, illetve a jelölő fajok, különösen a magyar fésűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*), a sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) és a nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) populációinak megőrzése.

További célkitűzés a területen a jelölő élőhelytípusok lehetséges mértékű élőhely-rehabilitációja, valamint a Fáspuszta tájképi értékének megőrzése a kiszáradó magányos fák pótlásával.

A fenti célkitűzéseket a pannon szikes sztyeppék és mocsarak, valamint a síksági pannon löszgyepek esetében megfelelő módon végzett aktív élőhelykezeléssel (kaszálás, legeltetés), továbbá az inváziós fajok visszaszorításával és megfelelő vízkormányzással lehet elérni. Az élőhelyek rehabilitációja a szántóföldek visszagyepesítésével vagy erdősítésével végezhető el.

A keményfás ligeterdők és az euro-szibériai erdőssztyeptölgyesek élőhelytípus esetében a célkitűzéseket elegyfajokban gazdag, többszintes, kiegyenlített korosztály-eloszlású, az élőhelytípusra jellemző őshonos fajokból álló erdőszerkezet kialakításával, a vágásérettségi kor emelésével, természetközeli erdőkezelési eljárások bevezetésével lehet elérni. Az erdők esetében a Natura 2000 területen belüli arányuk fokozatos növelésével érhető el a rehabilitáció.

3.2. Kezelési javaslatok

A 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet 4. § 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges

eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában valósulhat meg. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

A fenntartási tervben szereplő kezelési javaslatok meghatározása kezelési egységenként történik. Egy kezelési egységbe az élőhelyvédelmi vagy fajvédelmi szempontból hasonlóan kezelt területek tartoznak. A kezelési egységek élőhelytípusok alapján kerültek meghatározásra, az élőhelytípusok leírása az ÁNÉR2011 (Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer 2011-es verziója) szerint történt. A kezelési egységek határa nem feltétlenül követi az ingatlan-nyilvántartási határokat, mivel sok esetben a nyilvántartott és a valós területhasználat eltér. A tervezési területen hét kezelési egység került lehatárolásra.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

3.2.1.1. Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok

A tervezési területen sok földút található, ezek nagy része nincs karbantartva. Csapadékos időszakban gépjárművel történő közlekedésre nem csak a meglévő földutak nyomvonalát használják, hanem a sáros, összeszabdalt részeket kerülgetve a földút melletti területekre is ráhajtanak, gyepterületek esetében ezzel az élőhelyek károsodását okozva. Ezért fontos a már meglévő földutak folyamatos karbantartása, csak a meglévő nyomvonalak használata, valamint bizonyos földutak kiváltása, védett területen kívülre helyezése.

3.2.1.2. Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok

3.2.1.2.1. KE1 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

Ide tartoznak a mesterséges belvízelvezető csatornák, amelyek jelenleg többnyire szárazak, sok helyen növényzettel borítottak. Az érintett területek kiterjedése: 5,5 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/A kezelési egységbe tartozó élőhelytípusok:

a) Az alábbi ÁNÉR2011 kódú területek tartoznak ide:

J6 – keményfás ártéri erdők

P1 – őshonos fafajú fiatalosok

P2b – galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

P8 – vágásterületek

RA – őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok

RC – őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

S1 – ültetett akácok
S6 – nem őshonos fafajok spontán állományai

b) Natura 2000 élőhelytípusok nem tartoznak a kezelési egységbe.

C) **Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:**

a) Vadgazdálkodás:

A tervezési terület által érintett vadgazdálkodási egységek érvényes vadgazdálkodási üzemtervei értelmében a Natura 2000 területeken tilos olyan tevékenységet folytatni, amely a jelölő fajok állományát és/vagy a jelölő élőhelytípus fennmaradását veszélyezteti.

b) Vízgazdálkodás:

A tervezési terület a 2-13 Kettős-Körös vízgyűjtő-gazdálkodási alegység területén található.

A 2-13 Kettős-Körös vízgyűjtő-gazdálkodási alegységen érvényben lévő Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv szerinti intézkedési elemek az alábbiak: 2, 2.4, 5.1.1, 5.1.2, 6.1, 6.2, 6.3b, 6.4, 6.5, 6.6, 6.9a, 7.1, 7.2, 7.3.2, 14.2, 21.4, 23.1, 23.2, 23.4, 30, 30.2, 34.

Az alegységeken tervezett intézkedések kódjainak leírása (összesített):

VGT szerinti azonosító	Intézkedések rövid leírása, megnevezése
2.	Mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése.
2.4	Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó - erdő, szántó-vizes élőhely konverzió).
5.1.1	Vándorló élőlények hosszirányú mozgását és/vagy az élettér növelését elősegítő intézkedések.
5.1.2	A duzzasztás és a vízszintszabályozás hatásának csökkentése duzzasztók, zsilipek üzemeltetésének módosításával.
6.1	Nyílt ártér kialakítása, hullámtér bővítése a szükséges területhasználat váltással.
6.2	A hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása.
6.3b	A mederforma és a meder vonalvezetésének a természetest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével.
6.4	Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja.
6.5	Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében.

6.6	Mederben található, funkcióját veszített létesítmények bontása, a környezet jó ökológiai állapotának, illetve potenciáljának fokozatos elérése.
6.9a	Mederszint emelés fenékgáttakkal és fenékbordákkal, a közöttük lévő meder eliszapoltatásával.
7.1	A belvízelvezető rendszer módosítása.
7.2	Az öntözőrendszer módosítása.
7.3.2	Szivattyútelepek és zsilipek megfelelő kiépítése és üzemeltetése.
14.2	Monitoring rendszerek és információs rendszerek fejlesztése és működtetése.
21.4	Települési eredetű, belterületi növénytermesztésből, állattartásból, közterületekről származó terhelések csökkentése.
23.1	Belterületi vízvisszatartási lehetőségek megteremtése, épületekről (zöld tető, ciszterna), ingatlanokról és közterületekről (záportározó medencék, tavak).
23.2	Csapadékgazdálkodás, táblaszintű vízvisszatartás a táblákon belül a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében.
23.4	Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás öbolszerűen kiszélesített szakaszokon.
30.	Hordalék- és tápanyag-visszatartás felszíni befogadóba történő bevezetés előtt.
30.2	Elválasztott rendszerrel összegyűjtött csapadékvíz szűrése a befogadóba történő bevezetés előtt (szűrőmező, homokfogó, olajfogó).
34.	Károsodott vízi és vizes és szárazföldi élőhelyek védelme vízminőségi hatásokkal szemben, egyéb intézkedéseken felül.

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A KE1 kezelési egység vonatkozásában nincsenek kötelezően betartandó előírások.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

A KE1 kezelési egység vonatkozásában nincsenek önkéntesen vállalható előírás-javaslatok.

E) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Kód	Önkéntes előírás-javaslat megnevezése
V63	Élőhely-rekonstrukció.

A tervezési területen található csatornák elvezetik a vizeket a természetközeli állapotú területekről. A csatornarendszerek természetvédelmi szempontból megfelelő működtetése (szabályozott vízviasszatartás, egyes csatornák megszüntetése) a természetes élőhelyek állapotának fenntartásában, javításában kiemelkedő szerepű. Az e célt szolgáló élőhely-rekonstrukciós beavatkozások támogatandók.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A tervezési területen található mély csatornák, árkok elvezetik a vizeket a természetközeli állapotú területekről. A csatornák megszüntetésével az értékes élőhelyek kiszáradása, a tartós vízhiány miatti állapotromlás megakadályozható.

3.2.1.2.2. KE2 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

A kaszálással és/vagy legeltetéssel hasznosított vagy hasznosítandó gyepterületek tartoznak ide. Ide kerültek a gyepekben található kisebb őshonos vagy tájidegen cserje- és facsoportok is. Az érintett területek kiterjedése: 195 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/A kezelési egységbe tartozó élőhelytípusok:

a) Az alábbi ÁNÉR2011 kódú területek tartoznak ide:

B1a - nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások

B5 - nem zsombékoló magassásrétek

F1a - ürmöspuszták

F2 - szikes rétek

F3 - kocsordos-őszirózsás sziki magaskórósok, rétsztyepek

F4 - üde mézpázsitos szikfokok

H5a - löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek

OC - jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

OF - magaskórós ruderalis gyomnövényzet

OG - taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet

P2b - galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

RC - őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

S6 - nem őshonos fafajok spontán állományai

S7 - nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

b) Az alábbi Natura 2000 élőhelyek tartoznak ide:

1530 – pannon szikes sztyepek és mocsarak

6250 – síksági pannon löszgyepek

C) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

a) Vadgazdálkodás:

A tervezési terület által érintett vadgazdálkodási egységek érvényes vadgazdálkodási üzemtervei értelmében a Natura 2000 területeken tilos olyan tevékenységet folytatni, amely a jelölő fajok állományát és/vagy a jelölő élőhelytípus fennmaradását veszélyezteti.

b) Vízgazdálkodás:

A tervezési terület a 2-13 Kettős-Körös vízgyűjtő-gazdálkodási alegység területén található.

A 2-13 Kettős-Körös vízgyűjtő-gazdálkodási alegységen érvényben lévő Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv szerinti intézkedési elemek az alábbiak: 2, 2.4, 5.1.1, 5.1.2, 6.1, 6.2, 6.3b, 6.4, 6.5, 6.6, 6.9a, 7.1, 7.2, 7.3.2, 14.2, 21.4, 23.1, 23.2, 23.4, 30, 30.2, 34.

Az alegységeken tervezett intézkedések kódjainak leírása (összesített):

VGT szerinti azonosító	Intézkedések rövid leírása, megnevezése
2.	Mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése.
2.4	Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó - erdő, szántó-vizes élőhely konverzió).
5.1.1	Vándorló élőlények hosszirányú mozgását és/vagy az élettér növelését elősegítő intézkedések.
5.1.2	A duzzasztás és a vízszintszabályozás hatásának csökkentése duzzasztók, zsilipek üzemeltetésének módosításával.
6.1	Nyílt ártér kialakítása, hullámtér bővítése a szükséges területhasználat váltással.
6.2	A hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása.
6.3b	A mederforma és a meder vonalvezetésének a természetest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével.
6.4	Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja.
6.5	Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében.
6.6	Mederben található, funkcióját veszített létesítmények bontása, a környezet jó ökológiai állapotának, illetve potenciáljának fokozatos elérése.
6.9a	Mederszint emelés fenékgáttakkal és fenékbordákkal, a közöttük lévő meder eliszapoltatásával.
7.1	A belvízelvezető rendszer módosítása.
7.2	Az öntözőrendszer módosítása.
7.3.2	Szivattyútelepek és zsilipek megfelelő kiépítése és üzemeltetése.
14.2	Monitoring rendszerek és információs rendszerek fejlesztése és működtetése.

21.4	Települési eredetű, belterületi növénytermesztésből, állattartásból, közterületekről származó terhelések csökkentése.
23.1	Belterületi vízvisszatartási lehetőségek megteremtése, épületekről (zöld tető, ciszterna), ingatlanokról és közterületekről (záportározó medencék, tavak).
23.2	Csapadékgazdálkodás, táblaszintű vízvisszatartás a táblákon belül a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében.
23.4	Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás öbolszerűen kiszélesített szakaszokon.
30.	Hordalék- és tápanyag-visszatartás felszíni befogadókba történő bevezetés előtt.
30.2	Elválasztott rendszerrel összegyűjtött csapadékvíz szűrése a befogadóba történő bevezetés előtt (szűrőmező, homokfogó, olajfogó).
34.	Károsodott vízi és vizes és szárazföldi élőhelyek védelme vízminőségi hatásokkal szemben, egyéb intézkedéseken felül.

A domborzati és éghajlati adottságok, valamint az erdős területek viszonylag nagy aránya miatt a területen nem található természetvédelmi szempontból jelentős kiterjedésű és tartósságú időszakos vagy állandó vizes élőhely.

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Gyepterületek esetében a kötelezően betartandó előírások a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rendeletben szerepelnek.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY27	Nem speciális növényvédőszer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell.
GY41	Legeltetési sűrűség 0,2-1,0 ÁE/ha.
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve a kaszálást azonnal be kell fejezni és haladéktalanul

	értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot és javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kell kialakítani.
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.
GY123	A fás legelő fainak felújítását a megjelenő újulat megőrzésével, vadak és legelő állatok elleni megvédésével biztosítani kell.
E67	Az idegenhonos és tájidegen fafajú szabad rendelkezésű erdők és fásítások felújításának elhagyása, azok más művelési ágban (pl. gyep) történő hasznosítása.

E) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A KE2 kezelési egység vonatkozásában nincsenek élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe gyepterületek tartoznak. E gyepek természetességének megőrzése érdekében kaszálással és/vagy legeltetéssel kell hasznosítani a területeket, azonban a túllegetetés kerülendő, ezért korlátozott a legeltetési sűrűség. A rendszeres kezelés megakadályozza a gyepek becserjésedését, befásodását, gyomosodását, az agresszív inváziós fajok terjedését. A gyepekben elszórtan található őshonos fa- és cserjefajok megőrzése fontos, mivel ezek élőhelyet nyújtanak sok faj számára. Ugyanezen fajok védelme érdekében szükséges az esetleges cserjeirtások időbeli korlátozása.

A tervezési területen a megfelelő vízkormányzás a természetes élőhelyek állapotának fenntartásában, javításában kiemelkedő szerepű.

3.2.1.2.3. KE3 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

Őszirózsás-kocsordos gyepek tartoznak ide. Az érintett területek kiterjedése: 48 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/A kezelési egységbe tartozó élőhelytípusok:

a) Az alábbi ÁNÉR2011 kódú területek tartoznak ide:

B1a - nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások

B5 - nem zsombékoló magassásrétek

F1a - ürmöspuszták

F2 - szikes rétek

F3 - kocsordos-őszirózsás sziki magaskórósok, rétsztyepek

F4 - üde mézpázsitos szikfokok

F5 - padkás szikesek, szikes tavak iszap- és vakszik növényzete

H5a - löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek

OC - jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

M3 - nyílt sziki tölgyesek

P2b - galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

P2c - idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok

RA - őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok

S6 - nem őshonos fafajok spontán állományai

S7 - nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

b) Az alábbi Natura 2000 élőhelyek tartoznak ide:

1530 – pannon szikes sztyepek és mocsarak

6250 – síksági pannon löszgyepek

91I0 - euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek

C) **Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:**

a) Vadgazdálkodás:

A tervezési terület által érintett vadgazdálkodási egységek érvényes vadgazdálkodási üzemtervei értelmében a Natura 2000 területeken tilos olyan tevékenységet folytatni, amely a jelölő fajok állományát és/vagy a jelölő élőhelytípus fennmaradását veszélyezteti.

b) Vízgazdálkodás:

A tervezési terület a 2-13 Kettős-Körös vízgyűjtő-gazdálkodási alegység területén található.

A 2-13 Kettős-Körös vízgyűjtő-gazdálkodási alegységen érvényben lévő Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv szerinti intézkedési elemek az alábbiak: 2, 2.4, 5.1.1, 5.1.2, 6.1, 6.2, 6.3b, 6.4, 6.5, 6.6, 6.9a, 7.1, 7.2, 7.3.2, 14.2, 21.4, 23.1, 23.2, 23.4, 30, 30.2, 34.

Az alegységeken tervezett intézkedések kódjainak leírása (összesített):

VGT szerinti azonosító	Intézkedések rövid leírása, megnevezése
2.	Mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése.
2.4	Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó - erdő, szántó-vizes élőhely konverzió).
5.1.1	Vándorló élőlények hosszirányú mozgását és/vagy az élettér növelését elősegítő intézkedések.
5.1.2	A duzzasztás és a vízszintszabályozás hatásának csökkentése duzzasztók, zsilipek üzemeltetésének módosításával.
6.1	Nyílt ártér kialakítása, hullámtér bővítése a szükséges területhasználat váltással.
6.2	A hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása.
6.3b	A mederforma és a meder vonalvezetésének a természetest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével.
6.4	Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja.
6.5	Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében.

6.6	Mederben található, funkcióját veszített létesítmények bontása, a környezet jó ökológiai állapotának, illetve potenciáljának fokozatos elérése.
6.9a	Mederszint emelés fenékgáttakkal és fenékbordákkal, a közöttük lévő meder eliszapoltatásával.
7.1	A belvízelvezető rendszer módosítása.
7.2	Az öntözőrendszer módosítása.
7.3.2	Szivattyútelepek és zsilipek megfelelő kiépítése és üzemeltetése.
14.2	Monitoring rendszerek és információs rendszerek fejlesztése és működtetése.
21.4	Települési eredetű, belterületi növénytermesztésből, állattartásból, közterületekről származó terhelések csökkentése.
23.1	Belterületi vízvisszatartási lehetőségek megteremtése, épületekről (zöld tető, ciszterna), ingatlanokról és közterületekről (záportározó medencék, tavak).
23.2	Csapadékgazdálkodás, táblaszintű vízvisszatartás a táblákon belül a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében.
23.4	Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás öbolszerűen kiszélesített szakaszokon.
30.	Hordalék- és tápanyag-visszatartás felszíni befogadóba történő bevezetés előtt.
30.2	Elválasztott rendszerrel összegyűjtött csapadékvíz szűrése a befogadóba történő bevezetés előtt (szűrőmező, homokfogó, olajfogó).
34.	Károsodott vízi és vizes és szárazföldi élőhelyek védelme vízminőségi hatásokkal szemben, egyéb intézkedéseken felül.

A domborzati és éghajlati adottságok, valamint az erdős területek viszonylag nagy aránya miatt a területen nem található természetvédelmi szempontból jelentős kiterjedésű és tartósságú időszakos vagy állandó vizes élőhely.

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Gyepterületek esetében a kötelezően betartandó előírások a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rendeletben szerepelnek.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése:
GY20	Kizárólag kaszálással történő hasznosítás.
GY27	Nem speciális növényvédőszer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres

	irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell.
GY124	A gyepet csak két évente lehet kaszálni.
GY127	Kaszálás július 1 - augusztus 10. között lehetséges.

E) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A KE3 kezelési egység vonatkozásában nincsenek élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe őszirozás-kocsordos gyepterületek tartoznak. E gyepeken az ott előforduló nagy szikibagoly (*Gortyna borelii lunata*) lepkefaj védelme érdekében csak kaszálással történhet a hasznosítás, mivel a legeltetés során az állatok letaposnák a lepkefaj lárváinak élőhelyéül szolgáló sziki kocsordot (*Peucedanum officinale*). A lepkefaj védelme érdekében van szükség a kaszálás időbeli korlátozására is. A gyepek becserjésedésének, befásodásának, gyomosodásának, az agresszív inváziós fajok terjedésének megakadályozása érdekében azonban két évente szükség van a kaszálással történő hasznosításra.

A gyepekben elszórtan található őshonos fa- és cserjefajok megőrzése fontos, mivel ezek élőhelyet nyújtanak sok faj számára. Ugyanezen fajok védelme érdekében szükséges az esetleges cserjeirtások időbeli korlátozása.

A tervezési területen a megfelelő vízkormányzás a természetes élőhelyek állapotának fenntartásában, javításában kiemelkedő szerepű.

3.2.1.2.4. KE4 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

Urbanizált területek (utak, tanyák, kastélypark) tartoznak ide. Az érintett területek kiterjedése: 15 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/A kezelési egységbe tartozó élőhelytípusok:

a) Az alábbi ÁNÉR2011 kódú területek tartoznak ide:

P6 - parkok, kastélyok, arborétumok és temetők az egykori vegetáció maradványaival vagy regenerálódásával

U2 - kertvárosok, szabadidős létesítmények

U10 - tanyák, családi gazdaságok

U11 - út- és vasúthálózat

b) Natura 2000 élőhelytípusok nem tartoznak a kezelési egységbe.

C) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

a) Vadgazdálkodás:

A tervezési terület által érintett vadgazdálkodási egységek érvényes vadgazdálkodási üzemtervei értelmében a Natura 2000 területeken tilos olyan tevékenységet folytatni, amely a jelölő fajok állományát és/vagy a jelölő élőhelytípus fennmaradását veszélyezteti.

b) Vízgazdálkodás:

A tervezési terület a 2-13 Kettős-Körös vízgyűjtő-gazdálkodási alegység területén található.

A 2-13 Kettős-Körös vízgyűjtő-gazdálkodási alegységen érvényben lévő Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv szerinti intézkedési elemek az alábbiak: 2, 2.4, 5.1.1, 5.1.2, 6.1, 6.2, 6.3b, 6.4, 6.5, 6.6, 6.9a, 7.1, 7.2, 7.3.2, 14.2, 21.4, 23.1, 23.2, 23.4, 30, 30.2, 34.

Az alegységeken tervezett intézkedések kódjainak leírása (összesített):

VGT szerinti azonosító	Intézkedések rövid leírása, megnevezése
2.	Mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése.
2.4	Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó - erdő, szántó-vizes élőhely konverzió).
5.1.1	Vándorló élőlények hosszirányú mozgását és/vagy az élettér növelését elősegítő intézkedések.
5.1.2	A duzzasztás és a vízszintszabályozás hatásának csökkentése duzzasztók, zsilipek üzemeltetésének módosításával.
6.1	Nyílt ártér kialakítása, hullámtér bővítése a szükséges területhasználat váltással.
6.2	A hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása.
6.3b	A mederforma és a meder vonalvezetésének a természetest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével.
6.4	Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja.
6.5	Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében.
6.6	Mederben található, funkcióját veszített létesítmények bontása, a környezet jó ökológiai állapotának, illetve potenciáljának fokozatos elérése.
6.9a	Mederszint emelés fenékgáttakkal és fenékbordákkal, a közöttük lévő meder eliszapoltatásával.

7.1	A belvízelvezető rendszer módosítása.
7.2	Az öntözőrendszer módosítása.
7.3.2	Szivattyútelepek és zsilipek megfelelő kiépítése és üzemeltetése.
14.2	Monitoring rendszerek és információs rendszerek fejlesztése és működtetése.
21.4	Települési eredetű, belterületi növénytermesztésből, állattartásból, közterületekről származó terhelések csökkentése.
23.1	Belterületi vízvisszatartási lehetőségek megteremtése, épületekről (zöld tető, ciszterna), ingatlanokról és közterületekről (záportározó medencék, tavak).
23.2	Csapadékgazdálkodás, táblaszintű vízvisszatartás a táblákon belül a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében.
23.4	Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás öbölszerűen kiszélesített szakaszokon.
30.	Hordalék- és tápanyag-visszatartás felszíni befogadókba történő bevezetés előtt.
30.2	Elválasztott rendszerrel összegyűjtött csapadékvíz szűrése a befogadóba történő bevezetés előtt (szűrőmező, homokfogó, olajfogó).
34.	Károsodott vízi és vizes és szárazföldi élőhelyek védelme vízminőségi hatásokkal szemben, egyéb intézkedéseken felül.

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A KE4 kezelési egység vonatkozásában nincsenek kötelezően betartandó előírások.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.

E) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A KE4 kezelési egység vonatkozásában nincsenek élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe tartozó utak mentén, vagy tanyák környezetében és a kastélyparkban található cserjefajok sok állatfaj számára nyújtanak élőhelyet, ezért van szükség az esetleges cserjeirtás időbeli korlátozására.

3.2.1.2.5. KE5 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

Őshonos fafajú keményfás erdők, fasorok, facsoportok tartoznak ide. Az érintett területek kiterjedése: 237 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/A kezelési egységbe tartozó élőhelytípusok:

a) Az alábbi ÁNÉR2011 kódú területek tartoznak ide:

B1a - nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások

B5 - nem zsombékoló magassásrétek

F2 - szikes rétek

F3 - kocsordos-őszirózsás sziki magaskórósok, rétsztyepek

J6 - keményfás ártéri erdők

M3 - nyílt sziki tölgyesek

OA - jellegtelen fátlan vizes élőhelyek

OC - jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

OF - magaskórós ruderalis gyomnövényzet

P1 - őshonos fafajú fiatalosok

P2b - galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

P3 - újonnan létrehozott, őshonos vagy idegenhonos fafajú fiatal erdősisítés

P8 - vágásterületek

RB - őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők

RC - őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

S1 - ültetett akácok

S3 - egyéb ültetett tájidegen lombos erdők

S6 - nem őshonos fafajok spontán állományai

U9 - állóvizek

b) Az alábbi Natura 2000 élőhelyek tartoznak ide:

1530 – pannon szikes sztyepek és mocsarak

91F0 - keményfás ligeterdők

91I0 – euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.)

C) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

a) Vadgazdálkodás:

A tervezési terület által érintett vadgazdálkodási egységek érvényes vadgazdálkodási üzemtervei értelmében a Natura 2000 területeken tilos olyan tevékenységet folytatni, amely a jelölő fajok állományát és/vagy a jelölő élőhelytípus fennmaradását veszélyezteti.

b) Vízgazdálkodás:

A tervezési terület a 2-13 Kettős-Körös vízgyűjtő-gazdálkodási alegység területén található.

A 2-13 Kettős-Körös vízgyűjtő-gazdálkodási alegységen érvényben lévő Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv szerinti intézkedési elemek az alábbiak: 2, 2.4, 5.1.1, 5.1.2, 6.1, 6.2, 6.3b, 6.4, 6.5, 6.6, 6.9a, 7.1, 7.2, 7.3.2, 14.2, 21.4, 23.1, 23.2, 23.4, 30, 30.2, 34.

Az alegységeken tervezett intézkedések kódjainak leírása (összesített):

VGT szerinti azonosító	Intézkedések rövid leírása, megnevezése
2.	Mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése.
2.4	Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó - erdő, szántó-vizes élőhely konverzió).
5.1.1	Vándorló élőlények hosszirányú mozgását és/vagy az élettér növelését elősegítő intézkedések.
5.1.2	A duzzasztás és a vízszintszabályozás hatásának csökkentése duzzasztók, zsilipek üzemeltetésének módosításával.
6.1	Nyílt ártér kialakítása, hullámtér bővítése a szükséges területhasználat váltással.
6.2	A hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása.
6.3b	A mederforma és a meder vonalvezetésének a természetest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével.
6.4	Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja.
6.5	Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében.
6.6	Mederben található, funkcióját veszített létesítmények bontása, a környezet jó ökológiai állapotának, illetve potenciáljának fokozatos elérése.
6.9a	Mederszint emelés fenékgáttakkal és fenékbordákkal, a közöttük lévő meder eliszapoltatásával.
7.1	A belvízelvezető rendszer módosítása.
7.2	Az öntözőrendszer módosítása.
7.3.2	Szivattyútelepek és zsilipek megfelelő kiépítése és üzemeltetése.
14.2	Monitoring rendszerek és információs rendszerek fejlesztése és működtetése.
21.4	Települési eredetű, belterületi növénytermesztésből, állattartásból, közterületekről származó terhelések csökkentése.
23.1	Belterületi víz visszatartási lehetőségek megteremtése, épületekről (zöld tető, ciszterna), ingatlanokról és közterületekről (záportározó medencék, tavak).

23.2	Csapadékgazdálkodás, táblaszintű vízviisszatartás a táblákon belül a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében.
23.4	Vízviisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás öbölszerűen kiszélesített szakaszokon.
30.	Hordalék- és tápanyag-visszatartás felszíni befogadóba történő bevezetés előtt.
30.2	Elválasztott rendszerrel összegyűjtött csapadékvíz szűrése a befogadóba történő bevezetés előtt (szűrőmező, homokfogó, olajfogó).
34.	Károsodott vízi és vizes és szárazföldi élőhelyek védelme vízminőségi hatásokkal szemben, egyéb intézkedéseken felül.

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Erdők esetében a kötelezően betartandó előírások az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV.27.) VM rendeletben szerepelnek.

Kötelezően betartandó előírások találhatóak a természet védelméről szóló 1996. évi LXIII. törvényben, az erdőről, az erdő védelméről és erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvényben, valamint a vonatkozó erdőterv rendeletben (45/2015. (VII.28.) FM rendelet) és az egyedi erdőgazdálkodási üzemtervekben.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.
E12	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során a tájidegen növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábön álló holtfák meghagyása.
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.

E28	Őshonos fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok teljes eltávolítása kortól és mérettől függetlenül.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E58	Az erdősítések során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása.

E) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A KE5 kezelési egység vonatkozásában a D) pont alatt szereplő előírás-javaslatokon túl nincsenek élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységben található őshonos fafajok alkotta erdők szerkezete, fajösszetétele csak részben mondható természetszerűnek. Az erdők állapotának fenntartása és javítása természetvédelmi szempontokat figyelembe vevő erdőgazdálkodással lehetséges. A fenti előírások ezt a célt szolgálják.

3.2.1.2.6. KE6 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

Nem őshonos fafajú erdők, fasorok, facsoportok tartoznak ide. Az érintett területek kiterjedése: 38 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/A kezelési egységbe tartozó élőhelytípusok:

a) Az alábbi ÁNÉR2011 kódú területek tartoznak ide:

B1a - nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások

F2 - szikes rétek

F3 - kocsordos-őszirózsás sziki magaskórósok, rétsztyepepek

H5a - löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek

P2b - galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

P8 - vágásterületek

RC - őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

S1 - ültetett akácok

S2 - nemesnyárasok

S3 - egyéb ültetett tájidegen lombos erdők

S7 - nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

b) Natura 2000 élőhelytípusok nem tartoznak a kezelési egységbe.

C) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

a) Vadgazdálkodás:

A tervezési terület által érintett vadgazdálkodási egységek érvényes vadgazdálkodási üzemtervei értelmében a Natura 2000 területeken tilos olyan tevékenységet folytatni, amely a jelölő fajok állományát és/vagy a jelölő élőhelytípus fennmaradását veszélyezteti.

b) Vízgazdálkodás:

A tervezési terület a 2-13 Kettős-Körös vízgyűjtő-gazdálkodási alegység területén található.

A 2-13 Kettős-Körös vízgyűjtő-gazdálkodási alegységen érvényben lévő Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv szerinti intézkedési elemek az alábbiak: 2, 2.4, 5.1.1, 5.1.2, 6.1, 6.2, 6.3b, 6.4, 6.5, 6.6, 6.9a, 7.1, 7.2, 7.3.2, 14.2, 21.4, 23.1, 23.2, 23.4, 30, 30.2, 34.

Az alegységeken tervezett intézkedések kódjainak leírása (összesített):

VGT szerinti azonosító	Intézkedések rövid leírása, megnevezése
2.	Mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése.
2.4	Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó - erdő, szántó-vizes élőhely konverzió).
5.1.1	Vándorló élőlények hosszirányú mozgását és/vagy az élettér növelését elősegítő intézkedések.
5.1.2	A duzzasztás és a vízszintszabályozás hatásának csökkentése duzzasztók, zsilipek üzemeltetésének módosításával.
6.1	Nyílt ártér kialakítása, hullámtér bővítése a szükséges területhasználat váltással.
6.2	A hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása.
6.3b	A mederforma és a meder vonalvezetésének a természetest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével.
6.4	Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja.
6.5	Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében.
6.6	Mederben található, funkcióját veszített létesítmények bontása, a környezet jó ökológiai állapotának, illetve potenciáljának fokozatos elérése.
6.9a	Mederszint emelés fenékgáttakkal és fenékbordákkal, a közöttük lévő meder eliszapoltatásával.
7.1	A belvízelvezető rendszer módosítása.
7.2	Az öntözőrendszer módosítása.
7.3.2	Szivattyútelepek és zsilipek megfelelő kiépítése és üzemeltetése.
14.2	Monitoring rendszerek és információs rendszerek fejlesztése és működtetése.

21.4	Települési eredetű, belterületi növénytermesztésből, állattartásból, közterületekről származó terhelések csökkentése.
23.1	Belterületi vízvisszatartási lehetőségek megteremtése, épületekről (zöld tető, ciszterna), ingatlanokról és közterületekről (záportározó medencék, tavak).
23.2	Csapadékgazdálkodás, táblaszintű vízvisszatartás a táblákon belül a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében.
23.4	Vízvisszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás öbolszerűen kiszélesített szakaszokon.
30.	Hordalék- és tápanyag-visszatartás felszíni befogadókba történő bevezetés előtt.
30.2	Elválasztott rendszerrel összegyűjtött csapadékvíz szűrése a befogadóba történő bevezetés előtt (szűrőmező, homokfogó, olajfogó).
34.	Károsodott vízi és vizes és szárazföldi élőhelyek védelme vízminőségi hatásokkal szemben, egyéb intézkedéseken felül.

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

Erdők esetében a kötelezően betartandó előírások az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendeletben szerepelnek.

Kötelezően betartandó előírások találhatóak a természet védelméről szóló 1996. évi LXIII. törvényben, az erdőről, az erdő védelméről és erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvényben, valamint a vonatkozó erdőterv rendeletben (45/2015. (VII.28.) FM rendelet) és az egyedi erdőgazdálkodási üzemtervekben.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
E58	Az erdősítések során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása.

E) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Kód	Önkéntes előírás-javaslat megnevezése
E96	Élőhely-rekonstrukció.

A KE6 kezelési egységbe tartozó nem őshonos fafajú erdők, fasorok, facsoportok kiváltása őshonos fafajú erdőkkel, fasorokkal, facsoportokkal.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe tartozó erdők idegenhonos fajokból állnak. Az erdők átalakítása tájra jellemző erdőtípusokká, a természetszerű erdőfoltok kiterjedésének növelése a természetes élőhely- és fajdiverzitást jelentősen növelheti. A fenti javaslatok e célt szolgálják.

3.2.1.2.7. KE7 kezelési egység

A) Kezelési egység meghatározása:

A jelenleg szántóként használt területek tartoznak ide, melyek egy részénél cél a gyepké alakítás vagy erdősítés/fásítás őshonos fajokkal. Az érintett területek kiterjedése: 114 ha.

B) Kezelési egység megfeleltetése/A kezelési egységbe tartozó élőhelytípusok:

a) Az alábbi ÁNÉR2011 kódú területek tartoznak ide:

- P2b - galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
- S7 - nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok
- T1 - egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák
- T10 - fiatal parlag és ugar
- U11 - út- és vasúthálózat

b) Natura 2000 élőhelytípusok nem tartoznak a kezelési egységbe.

C) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

a) Vadgazdálkodás:

A tervezési terület által érintett vadgazdálkodási egységek érvényes vadgazdálkodási üzemtervei értelmében a Natura 2000 területeken tilos olyan tevékenységet folytatni, amely a jelölő fajok állományát és/vagy a jelölő élőhelytípus fennmaradását veszélyezteti.

b) Vízgazdálkodás:

A tervezési terület a 2-13 Kettős-Körös vízgyűjtő-gazdálkodási alegység területén található.

A 2-13 Kettős-Körös vízgyűjtő-gazdálkodási alegységen érvényben lévő Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv szerinti intézkedési elemek az alábbiak: 2, 2.4, 5.1.1, 5.1.2, 6.1, 6.2, 6.3b, 6.4, 6.5, 6.6, 6.9a, 7.1, 7.2, 7.3.2, 14.2, 21.4, 23.1, 23.2, 23.4, 30, 30.2, 34.

Az alegységeken tervezett intézkedések kódjainak leírása (összesített):

VGT szerinti azonosító	Intézkedések rövid leírása, megnevezése
2.	Mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése.

2.4	Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó - erdő, szántó-vizes élőhely konverzió).
5.1.1	Vándorló élőlények hosszirányú mozgását és/vagy az élettér növelését elősegítő intézkedések.
5.1.2	A duzzasztás és a vízszintszabályozás hatásának csökkentése duzzasztók, zsilipek üzemeltetésének módosításával.
6.1	Nyílt ártér kialakítása, hullámtér bővítése a szükséges területhasználat váltással.
6.2	A hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása.
6.3b	A mederforma és a meder vonalvezetésének a természetest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével.
6.4	Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja.
6.5	Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében.
6.6	Mederben található, funkcióját veszített létesítmények bontása, a környezet jó ökológiai állapotának, illetve potenciáljának fokozatos elérése.
6.9a	Mederszint emelés fenékgátakkal és fenékbordákkal, a közöttük lévő meder eliszapoltatásával.
7.1	A belvízelvezető rendszer módosítása.
7.2	Az öntözőrendszer módosítása.
7.3.2	Szivattyútelepek és zsilipek megfelelő kiépítése és üzemeltetése.
14.2	Monitoring rendszerek és információs rendszerek fejlesztése és működtetése.
21.4	Települési eredetű, belterületi növénytermesztésből, állattartásból, közterületekről származó terhelések csökkentése.
23.1	Belterületi víz visszatartási lehetőségek megteremtése, épületekről (zöld tető, ciszterna), ingatlanokról és közterületekről (záportározó medencék, tavak).
23.2	Csapadékgazdálkodás, táblaszintű víz visszatartás a táblákon belül a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében.
23.4	Víz visszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás öbölszerűen kiszélesített szakaszokon.
30.	Hordalék- és tápanyag-visszatartás felszíni befogadókba történő bevezetés előtt.
30.2	Elválasztott rendszerrel összegyűjtött csapadékvíz szűrése a befogadóba történő bevezetés előtt (szűrőmező, homokfogó, olajfogó).
34.	Károsodott vízi és vizes és szárazföldi élőhelyek védelme vízminőségi hatásokkal szemben, egyéb intézkedéseken felül.

D) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A KE7 kezelési egység vonatkozásában nincsenek kötelezően betartandó előírások.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Önkéntes fejlesztési javaslat megnevezése
SZ04	Pillangósok esetén természetkímélő kaszálás, vadriasztó lánc használata kötelező.
SZ07	Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve kaszálást azonnal abba kell hagyni, és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül az igazgatóság köteles a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről tájékoztatni. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható.
SZ10	Trágya, műtrágya: természetes vizektől mért 200 m-en belül trágya, műtrágya nem deponálható.
SZ14	A parcella szélein legalább 3 m széles növényvédőszer mentes táblaszegélyt kell hagyni, ahol szükség esetén mechanikai gyomirtást kell végezni.
SZ17	Természetközeli állapotú erdőtervi jellel ellátott láperdő és keményfás ligeterdő, illetve vizes élőhely szélétől számított 50 m-es sávban szántóföldi növénytermesztés során kemikáliák és bioregulátorok nem alkalmazhatók.
SZ30	Mozaikos kisparcellás gazdálkodás folytatása, ahol egy tábla mérete legfeljebb 10 hektár.
SZ43	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény telepítése tilos.

E) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Kód	Önkéntes előírás-javaslat megnevezése
SZ53	Szántó füves élőhelyé alakítása spontán felhagyással.
SZ55	Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyeperedéssel.
SZ56	Mezőgazdasági földterület első erdősítése őshonos fafajokkal.
SZ74	Őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok, szoliter fák, cserjefoltok telepítése.

Szántóterületek esetében a gyepterületekké és erdőterületekké történő átalakulás a kívánatos cél. Ez többféle módon valósítható meg. A spontán felhagyás a legoptimálisabb módszer, amikor hagyni kell, hogy az egykori szántó a környező gyepterületek magkészségéből gyeperedjen be. Magvetést nem alkalmaznak, csak a gyommentesítésről kell gondoskodni gyakori kaszálással, szárazúzással. Másik módszer a lucerna telepítése, majd spontán gyeperedés elősegítése.

A szántóterületeken az élőhely-rekonstrukció megvalósítható őshonos fajokból álló erdő telepítésével, vagy úgy, hogy a parcellák szélén, vagy egy-egy foltban a parcellák belső részein őshonos fa- és cserjefajokból álló sorokat, csoportokat alakítanak ki, a parcella többi része pedig gyeppel lesz.

F) Kezelési javaslatok indoklása:

A szántóterületeken természetkímélő gazdálkodási technológiák bevezetése a kívánatos. A szántóterületekkel szomszédos természetserű gyepek, vizes élőhelyek, erdők védelme érdekében fontos a vegyszerterhelés csökkentése. Hosszútávon a szántóterületek gyepesítése vagy erdősítése javasolt.

Víztakarékos növénytermesztési módok bevezetésével kisebb a felszíni vízhasználat, a talajvízszint nem csökken le olyan nagymértékben, így a természetközeli állapotú területek vízellátottsága jobb lesz.

3.2.2. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhely-rekonstrukciós beavatkozások célja a területre jellemző természetközeli állapotok helyreállítása, az élőhelyek természetközeli állapotának megőrzése, a természetesség növelése, a területen előforduló fajok populációinak fenntartása, illetve növelése.

A KE1 és KE7 kezelési egységeknél szerepelnek önkéntes előírás-javaslatok az élőhely-rekonstrukcióra és élőhelyfejlesztésre vonatkozóan.

A pályázati forrásokból megvalósítandó élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a 3.3.2. fejezet ismerteti.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Az élőhelyek megfelelő kezelésével biztosítható a tervezési területen élő közösségi jelentőségű, illetve védett, fokozottan védett, vagy regionális szempontból kiemelten fontos fajok fennmaradása.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

Szükséges a teljes tervezési területre vonatkozó ÁNÉR alapú élőhelytérképezés tíz évenkénti ismétlése.

Az élőhely-rekonstrukciók és a területkezelések hatásainak nyomon követése érdekében cönológiai felmérések végzése és 3-5 évenkénti ismétlése szükséges.

Monitoring jellegű felmérések végzése indokolt legalább 6 évente a jelölő fajok vonatkozásában az NBmR és Natura 2000 monitoring protokollok módszertani javaslatainak figyelembevételével.

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer

Az Unió csatlakozást követően hazánk támogatási rendszere a többi tagállaméhoz harmonizáltan alakult ki. Ez vonatkozik a Natura 2000 területekre is.

A tervezési területen igényelhető területalapú támogatások az alábbiak:

SAPS – egyszerűsített területalapú támogatás (Single Area Payment Scheme)

Az EMGA Garancia részlegéből minden hasznosított mezőgazdasági terület jogosult az egységes területalapú támogatásra. A hasznosított mezőgazdasági terület hazánkban a művelt szántó, gyep és kertészeti hasznosítású területekre vonatkozik, melyek a MePAR rendszerben támogatható területeként vannak nyilvántartva. Az egységes területalapú támogatás feltétele a terület művelésben tartása, valamint 2009-től a Kölcsönös Megfeleltetés (KM) rendszerének, kiemelten a "Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot" (HMKÁ) előírásainak betartása.

A 2014-2020 közötti EU költségvetési ciklusban az egyszerűsített területalapú támogatás megbontásával megjelent a Zöldítés, azaz az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatok követelménye. A Zöldítés három fő feltételből tevődik össze: a terménydiverzifikációból, az állandó gyepterületek megőrzéséből, valamint a minimum 5% ökológiai célterület kialakításából, fenntartásából. Emellett fontos megemlíteni, hogy a szántó és gyepterületek gyommentesítése, a fás szárú növényzettől mentesítése és a gyepterületek évi egyszeri tisztító kaszálásának követelménye is alapfeltétel lett.

A tervezési területen mind a gyepterületek, mind a szántóterületek esetében általános ennek a támogatásnak az igénybevétele.

2. Natura 2000 területek támogatása

Magyarország 2014-2020 közötti időszakra összeállított Vidékfejlesztési Programja alapján a vidékfejlesztési forrásból kompenzációs kifizetés adható a kijelölt Natura 2000 területen gazdálkodók számára. Tekintettel arra, hogy a 269/2007. Korm. rendelet alapján jelenleg gyepterületekre vannak hatályban földhasználati korlátozások, a Natura 2000 gyepterületek kompenzációs támogatásban részesülnek, melynek mértéke a 2016. gazdálkodási évtől 69 euro/ha.

A Natura 2000 gyepterületek kompenzációs támogatás igénybevételéről a tervezési területen számszerű adattal nem rendelkezünk, a tapasztalatok alapján az igénylés nem teljes körű, de magas arányú.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet alapján a Natura 2000 erdőterületek kompenzációs támogatásban részesülnek, melynek mértéke korcsoporttól és faállománytípus-csoporttól függően 40-230 euro/ha.

A Natura 2000 erdőterületek kompenzációs támogatás igénybevételéről a tervezési területen számszerű adattal nem rendelkezünk.

3. AKG – Agár-környezetgazdálkodási támogatások

Magyarország 2014-2020 közötti időszakra összeállított Vidékfejlesztési Programja alapján tett Pályázati Felhívás szerint önkéntes vállalás esetén agrár-környezetgazdálkodási támogatás adható a tervezési területen gazdálkodók számára az alábbi, a természetmegőrzési terület célkitűzései szempontjából releváns előírást tartalmazó tematikus előírás csoportok keretében. Kiemelendő, hogy az ország bármely területén pályázható szántó, gyep, ültetvény és nádas horizontális tematikus előírás csoportok kötelező előírásai mellett választható

előírásokból is vállalhat a gazdálkodó, mely mindegyik földhasználati kategóriában növeli a területhasználat extenzivitását.

4. Élőhely-fejlesztési célú nem termelő beruházások támogatása

Magyarország 2014-2020 közötti időszakra összeállított Vidékfejlesztési Programja alapján várható az Élőhely-fejlesztési célú nem termelő beruházások támogatása pályázati felhívás megjelenése, mely négy beruházás típuson, a gyepterület-, zöldugár-, sövény- és méhlegelő telepítésen keresztül javíthatja a Natura 2000 területek élőhely diverzitását.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A 2014-2020 időszakra szóló Vidékfejlesztési Program kialakításra és elfogadásra került, a különböző célok mentén összeállított műveletekre a pályázati felhívások kiírásra kerültek. A későbbi támogatási rendszerekre vonatkozó javaslatok az új támogatási formák megvalósítása és monitoringozása után kerülnének kialakításra.

1. a Natura 2000 gyepterületek kompenzációs támogatásának megtartása;
2. a gyepterületgazdálkodási célprogramok továbbfejlesztése a 3.1. fejezetben lehatárolt kezelési egységek és a gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető, önkéntesen vállalható kezelési előírás-javaslatok figyelembe vételével, beépítésével;
3. a természetvédelmi célú gyepterület telepítés célprogram igénylésének jelentős növekedése érdekében a célprogram vonzóbbá tétele;
4. a Víz Keretirányelvhez kapcsolódó kompenzációs kifizetések bevezetése (belvíz érzékeny területek, part menti puffertávok támogatása stb.);
5. a legeltetési állattartást ösztönző, segítő támogatások hatékonyságának növelése.

A támogatások javasolt szintjei az alábbiak:

1. kötelező szint: ezek azok a javasolt előírások, amelyek betartása indokolt a terület jelenlegi állapotának megőrzése érdekében. A fő területhasználati irányok meghatározása mellett olyan előírások meghatározása célszerű, melyek betartása alapvetően meghatározza a fajokat, valamint az élőhelyek fennmaradását (pl.: gyepterület művelési ág fenntartására való kötelezés, a területéről történő vízelvezetés tiltása stb.). A 1698/2005 EC rendelet 38.§-a alapján kompenzációs kifizetésre jogosultak a Natura 2000 területen gazdálkodók a földhasználati korlátozásból eredő jövedelem kiesés, valamint többletköltség mértékéig;
2. önkéntes szint: A második előírás szint már a területek természeti értékeinek a növelésére irányul, olyan gazdálkodási formák ösztönzése mellett, melyek a fajok populációjának növekedését, valamint az élőhelyek állapotának javulását célozzák meg. Ebbe a kategóriába az agrár-környezetgazdálkodási logika mentén, önkéntes vállalás alapján, de a területi sajátosságok figyelembe vételével történik az előírások meghatározása a 3.1. fejezetben lehatárolt kezelési egységek és kezelési előírás-javaslatok figyelembe vételével;
3. komplex élőhely rehabilitációs/élőhely fejlesztési előírások: a harmadik típusú előírások az önkéntes szinten belül megjelenő speciális előírások, melyek a területek vonatkozásában a legjelentősebb változást jelentik. Olyan terület-, tájhasználat-váltási,

illetve élőhely rekonstrukciós, rehabilitációs prioritások, irányok tartoznak ide, melyek eredményeként a terület arculata jelentősen megváltozik, természeti értékessége nagymértékben nő.

3.3.2. Pályázati források

Az élőhely-rekonstrukciós beavatkozások célja a területre jellemző természetközeli állapotok helyreállítása, az élőhelyek természetközeli állapotának megőrzése, a természetesség növelése, a területen előforduló fajok populációinak fenntartása, illetve növelése.

KEHOP forrásból az alábbi intézkedéseket tervezi megvalósítani a nemzeti park igazgatóság a saját vagyongazdálkodású területein:

- facsoport és cserjesáv telepítés, a puszta déli részén fás legelő kialakítása: a magasabb fekvésű térszíneken 45 db 3*3 m-es bekerített foltban elegyes tölgyes telepítése, a mélyebb fekvésű térszíneken 35 db 3*3 m-es bekerített foltban elegyes hazai nyáras telepítése.

3.3.3. Egyéb

A kezelési feladatok, a fenntartási terv céljainak megvalósulását elősegítő munkák (pl. selyemkóró vegyszeres irtása) közfoglalkoztatottak bevonásával valósulnak meg.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

A fenntartási terv egyeztetését az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet 4.§ 4. pontja alapján szükséges elvégezni. Az egyeztetés a 3.4.1. fejezetben felsorolt három különböző kommunikációs eszköz segítségével zajlik. A fenntartási terv tervezetének megismertetése az érintettekkel 2016. júniusában történik.

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

1. Önkormányzati közzététel: a fenntartási terv elérhetősége, a mind szélesebb körű ismertség, nyilvánosság és véleménynyilvánítás biztosítása.
Az önkormányzati közzététel a 3.4.2. pontban feltüntetett, a természetmegőrzési terület által érintett önkormányzatok részére megküldött fenntartási terv tervezet véleményezhetőségét szolgáló 15 napos önkormányzati kifüggesztés keretében történik.
2. Az érintettek levélben történő megkeresése, tájékoztatása a kormányrendelet szerint.
A 3.4.2. pontban megnevezett szervezetek részére megküldésre kerül a Natura 2000 fenntartási terv tervezet, melynek véleményezésére 21 napon keresztül van lehetőség. A Béli Pusztai Fáspuszta esetében 1 db levél kerül kiküldésre.
3. Honlap: a fenntartási terv elérhetőségének biztosítása az együttműködő fél honlapján, a mind szélesebb körű ismertség, nyilvánosság és véleménynyilvánítás biztosítása érdekében.
Az elkészült fenntartási terv 2016. júliusától lesz elérhető a következő honlapon: www.csemete.com

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

A kommunikáció érintett csoportjai az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet 4.§ 4. pontja értelmében - a szóban forgó természetmegőrzési terület vonatkozásában konkretizálva – az alábbiak.

a) gazdálkodók

HUKM20013: elsősorban a gyepterületeket kezelő földhasználók, különös tekintettel a legeltetési állattartást végzőkre és az állami erdőgazdálkodóra.

b) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongekezelői;

HUKM20013: megegyezik az a) pontban megjelölt célcsoporttal.

c) Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok;

HUKM20013 – államigazgatási szervek:

1. Békés Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
2. Körös vidéki Vízügyi Igazgatóság
3. Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
4. Békés Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földművelésügyi Főosztály
5. Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály
6. Magyar Bányászati és Földtani Hivatal Szolnoki Bányakapitányság
7. Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Békés Megyei Igazgatóság

HUKM20013 – települési önkormányzatok: 1 db (Bélmegyer)

d) egyéb területhasználók;

HUKM20013: ilyen célcsoport nem került azonosításra.

e) agrár szaktanácsadók; g) falugazdászok;

HUKM20013: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Békés Megyei Igazgatóság

f) agrár szakmai és érdekképviseleti szervezet;

HUKM20013: e) és g) pont alatt azonosított szervezeteken felül egyéb célcsoport nem került azonosításra.

g) egyéb indokolt célcsoport;

HUKM20013: ilyen célcsoport nem került azonosításra.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A Natura 2000 fenntartási terv tervezetének egyeztetése a következő területi és helyi szervek, szervezetek bevonásával történik.

a) gazdálkodók

A tervezési területet kezelő földhasználókkal a nemzeti park igazgatóság folyamatos kapcsolatban áll. Véleményük, javaslataik a fenntartási terv elkészítése során beépítésre kerültek, azokat a tervezési terület kezelési egységeinek lehatárolása és az azokra vonatkozó önkéntes előírások meghatározása során figyelembe vettük. A gazdálkodók számára nehezen kivitelezhető, a gazdálkodást jelentősen akadályozó, és természetvédelmi szempontból sem elengedhetetlen előírásokat nem építettük be a terv kezelési javaslatai közé.

b) agrár szaktanácsadók; g) falugazdászok;

A fenntartási terv tervezetének megismertetése az érintettekkel önkormányzati közzététel keretében történik, mely során lehetőségük van a fenntartási terv tervezettel kapcsolatos észrevételeik megküldésére.

c) a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői;
Megegyezik az *a)* pontban ismertetettekkel.

d) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok;

A fenntartási terv tervezetének megismertetése az érintettekkel levélben történő tájékoztatás és önkormányzati közzététel keretében történik, mely során lehetőségük van a fenntartási terv tervezettel kapcsolatos észrevételeik megküldésére.

Az egyeztetés a 3.4.2. pontban felsorolt szervezeteket érinti.

e) egyéb területhasználók;

Ilyen célcsoport nem került azonosításra.

f) agrár szakmai és érdekképviselői szervezet;

A *b)* és *g)* pont alatt azonosított szervezeteken felül egyéb célcsoport nem került azonosításra, ezért az ott ismertetettek a mérvadók.

g) egyéb indokolt célcsoport;

HUKM20013: ilyen célcsoport nem került azonosításra.

II. Térképek

